

Jätetaksa 1.1.2023 alkaen

Päätöshistoria

Savo-Pielisen jätelautakunta 6.10.2022 § 13

Tiivistelmä

Jätelautakunnan hyväksymässä jätetaksassa määritellään maksut kunnallisille jätehuoltopalveluille, jotka Jätekukko järjestää kotitalouksille ja kunnille. Jättemaksuilla on katettava kaikki jätehuollon kustannukset. Kustannusvastaavuuden lisäksi taksa on ohjaava eli maksuilla pyritään ohjaamaan jätelain etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon, kuten jätteiden kierrätykseen.

Jätetaksan perusrakenne ollaan säilyttämässä ennallaan. Kotitalouksien jättemaksu koostuu jatkossakin perusmaksusta ja järjestetyn jätehuollon maksusta. Jättemaksujen tasoon on tulossa korotusta erityisesti jätteiden kuljetuskustannusten nousun vuoksi. Osin myös käsittelykustannukset ovat kohonneet. Lisäksi palveluverkoston muutokset vaikuttavat maksutasoon. Korotukset ovat eri suuruisia eri palveluilla. Kokonaisuudessaan tasokorotus kotitalouksien jätehuollon vuosikustannuksiin on noin 7–10 %. Kotitalouksien jätehuollon kustannukset nousevat maksumuutosten myötä tyypillisissä tilanteissa noin 0,75–1,20 euroa kuukaudessa.

Jätetaksan luonnos on valmisteltu yhteistyössä kunnallisen jäteyhtiön kanssa sen tekemien kustannuslaskelmien pohjalta. Sen jälkeen, kun taksaluonnos käsitellään lautakunnassa, asukkaille ja sidosryhmille varataan vielä vaikutusmahdollisuudet taksaan. Jätelautakunnan on tarkoitus hyväksyä taksa loppuvuonna 2022, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2023.

Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksa

Jätelain (646/2011) 32 §:n mukaisesti kunta vastaa asumisessa sekä kunnallisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Lisäksi kunta vastaa liikehuoneistoissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta, kun jäte kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa.

Kunnan on perittävä jätelain 78 §:n mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jättemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan jättemaksun perusteista määrätään kunnan (kunnan jätehuoltoviranomaisen) hyväksymässä jätetaksassa. Taksa on siis asiakirja, jossa luetellaan käytössä olevat jättemaksut ja kerrotaan, mihin maksut perustuvat.

Jättemaksuilla katetaan kunnallisen jäteyhtiön, Jätekukon, järjestämät yhdyskuntajätehuollon palvelut, kuten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, viestintä ja palveluneuvonta sekä jätehuollon kehittäminen ja investoinnit. Jättemaksuilla katetaan myös lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan kustannukset.

Kustannusvastaava ja ohjaava jätetaksa

Kunnallinen jätehuolto on rahoitettava kokonaan palveluista perittävillä maksuilla. Jätetaksan mukaisten maksujen on jätelain 78 §:n mukaan vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Tämä tarkoittaa kannustamista mm. jätteen synnyn ehkäisyyn, tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätteiden kierrättämiseen.

Jätetaksan tulee siis olla lain mukaan sekä kustannusvastaava että etusijajärjestykseen ohjaava. Jotta nämä molemmat edellytykset täyttyisivät, jätetaksan sisältämien jätemaksujen on kokonaisuutena katettava jätehuollon kulut, mutta samalla taksassa olisi kevennettävä niiden toimintojen ja palvelujen maksuja, joiden katsotaan edistävän etusijajärjестystä. Yksittäinen jätemaksu ei näin ollen ole välttämättä kustannusvastaava, vaan kustannusvastaavuus muodostuu taksan mukaisten jätemaksujen kokonaisuudesta. Asukkaan näkökulmasta jätetaksan ohjauvuutta on se, että asukas voi valinnoillaan vaikuttaa jätehuoltokustannustensa tasoon.

Taksan valmistelu ja päätöksenteko

Jätetaksan valmistelussa on otettu huomioon uusi Suomen Kuntaliiton ohjeistus jätetaksan laadintaan. Jätetaksan määrittämisessä noudatetaan näin valtakunnallisesti linjattua lain tulkintaa sekä taksarakennetta, kuitenkin paikalliset ja alueelliset erityispiirteet ja jätehuollon kustannusrakenteet huomioon ottaen.

Laskelmat eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista on tehty kunnallisessa jäteyhtiössä. Laskelmat perustuvat sekä yhtiön itse toteuttamien että sen kilpailuttamien palvelujen kustannuksiin. Taksa on valmisteltu näiden laskelmien pohjalta jätelautakunnan viranhaltijoiden toimesta. Valmistelussa on tehty tiivistä yhteistyötä viranhaltijoiden ja jäteyhtiön yhteyshenkilöiden kesken.

Jätelautakunta voi määrittellä jätelain sallimissa puitteissa itsenäisesti jätemaksupolitiikan ja maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Jätelautakunnan on kuitenkin huolehdittava siitä, että kaikki jätehuoltopalvelujen kustannukset saadaan katettua taksan mukaisilla maksuilla. Lautakunta ei siis voi hyväksyä laillisesti taksaa, jolla ei katettaisi kunnallisen jäteyhtiön toimintaa jätelain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen nojalla. Jäteyhtiö toimii tehdyn osakassopimuksen mukaisesti omakustannuseriaatteella, eikä yhtiö jaa omistajakunnilleen osinkoa.

Jätelautakunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut kiinteistön haltijoille jätetaksan mukaisesti siten kuin jätelain 81 §:ssä säädetään. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jätelautakunnan käsittelyssä on nyt taksaluonnos. Kuntalaisille ja muille, joihin asia voi vaikuttaa, varataan tämän jälkeen hallintolain 41 §:n mukaiset vaikutusmahdollisuudet taksaan. Tarpeellisten muutosten jälkeen 1.1.2023 voimaan tuleva taksa tuodaan hyväksyttäväksi jätelautakuntaan.

Yleistä taksan muutosten perusteista ja tasosta

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella jätetaksan mukaisten maksujen yleinen taso pysyi vuosina 2017–2020 muuttumattomana, osin maksutasoa jopa alennettiin. Erityisesti maksutasoa alennettiin vuonna 2019, kun kierrätettävien jätteiden tyhjennyshintoja laskettiin voimakkaasti. Vuosina 2021–2022 jätemaksuja jouduttiin kuitenkin nostamaan. Myös vuodelle 2023 on jätemaksujen tasoa nostettava, jotta kaikki kustannukset saadaan katettua.

Taksan korotustarvetta aiheuttaa erityisesti Jätekukon kilpailuttamien jätteenkuljetusten kustannusten nousu. Tietyiltä osin myös jätteen käsittelyn kustannukset ovat nousseet, mutta osin käsittelyhinnat voidaan pitää ennallaan. Jätehuollon kokonaiskustannuksissa on otettava huomioon myös muuttuneen jätelainsäädännön ja uudistuvien jätehuoltomääräysten uudet vaatimukset sekä jätehuollon palveluverkostoon tehtävät muutokset.

Jätehuoltopalvelujen tuottamisen kustannusten nousun lisäksi jätemaksujen tasoon vaikuttavat lainsäädännön aiheuttamat toimintaympäristön muutokset. Kunnallisen jäteyhtiön toimintaedellytykset ovat kaventuneet viime vuosina, kun jätelainsäädännöllä on supistettu kunnan vastuuta jätehuollossa sekä rajattu kuntiin sidosyksikköasemassa toimivan jäteyhtiön mahdollisuuksia toimia markkinoilla. Lisäksi kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien jätehuoltopalvelujen tarjoaminen tulee vähenemään tämän vuoden lopussa. Kun kunnallisen jätehuollon infrastruktuurin kiinteitä kustannuksia katettiin aikaisemmin osin yritysmyyynnillä, on näitä kustannuksia siirretty vähitellen kunnan lakisääteisten asiakkaiden maksettaviksi. Pyrkimyksenä onkin nykyään Suomen Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti kustannusvastaava perustoiminta, jossa lakisääteiset jätehuoltopalvelut eivät nojaa mahdollisesti epävarmaan markkinaehtoiseen tuloon.

Jätetaksan valmistelussa on oletettu, että hyvinvointialueiden omistukseen tai hallintaan siirtyvien kiinteistöjen yhdyskuntajätteen jätehuolto säilyy edelleen kunnan vastuulla, sillä jätelakiin on ehdotettu uutta sääntelyä, jonka mukaan kunnan velvollisuutena on jatkaa vuoden 2025 loppuun saakka jätehuollon järjestämistä näillä kiinteistöillä. Hyvinvointialueet voivat ottaa jätteen haltijana jätehuollon järjestettäväkseen ennen siirtymäajan umpeutumista, mutta ympäristöministeriön mukaan hyvinvointialueilta saatujen kommenttien perusteella voidaan arvioida, että useimmat hyvinvointialueet pysyvät kunnallisten jätelaitosten asiakkaina jokseenkin siirtymäajan loppuun saakka. Oletuksena onkin, että hyvinvointialueiden kiinteistöjen yhdyskuntajätehuollon järjestäminen säilyy vielä vuonna 2023 Jätekukolla.

Kaiken kaikkiaan Jätekukon toteuttamien jätehuoltopalvelujen arvioidut kustannukset vuodelle 2023 ovat noin 17 100 000 euroa, kun otetaan huomioon nykyiset kunnan ensisijaiselle ja toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon kustannukset sekä sidosyksikköpalvelujen kustannukset (pl. maa- ja jätekeskustoiminta sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltokokonaisuus). Kustannusten kokonaistaso ei ole verrattavissa vuoden 2022 kustannuksiin, koska asiakasmäärä supistuu. Erityisesti kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien

asiakkaiden väheneminen pienentää kustannuksia, mutta samalla TSV-asiakkaiden jätemaksuilla saatavat tulot supistuvat tätä huomattavasti enemmän.

Jätetaksan rakenne

Jätetaksan rakenteen toimivuutta on arvioitu taksaa valmisteltaessa. Taksan perusrakenne on katsottu toimivaksi ja säilytetään ennallaan. Samoin linjaukset sille, mitä palveluja milläkin maksuilla katetaan, säilytetään pääpiirteissään samoina kuin aikaisemminkin.

Tarkoituksena on, että taksa ohjaa tehokkaasti jätelain etusijajärjestyksen mukaiseen jätahuoltoon. Mm. kiinteistöllä syntyvän jätteen määrä ja kierrätysaktiivisuus vaikuttaa tyypillisesti jätemaksujen tasoon. Samalla kuitenkin huolehditaan, että kaikki asiakkaat osallistuvat riittävästi jätahuollon yleisen palveluverkoston kustannuksiin ja maksuilla saadaan katettua riittävästi kunkin asiakkaan jätahuolto- ja palvelujen kuluja.

Kotitalouksien maksu jakautuu jatkossakin kahteen osaan, perusmaksuun ja järjestetyn jätahuollon maksuun. Perusmaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen vuosimaksu, joka määräytyy kaikille asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöille. Perusmaksun lisäksi kiinteistöille määräytyvä järjestetyn jätahuollon maksu on maksu jäteastioiden tyhjennyksistä taikka aluekeräyspisteen tai korttelikeräyksen käytöstä. Näiden lisäksi asiakkaille voi määräytyä heidän käyttämiensä palvelujen mukaisesti lisäpalvelumaksuja ja lajitteluasemilla asioinnin yhteydessä pienkuormamaksuja.

Jätetaksan hinta-alueet

Jätahuollossa yhteistyötä tekeviin kuntiin on tarkoituksenmukaista hyväksyä mahdollisimman pitkälti sama taksa. Jos kuitenkin jätahuollon kustannukset poikkeavat paljon eri kuntien välillä, ovat alueittaiset erot taksassa perusteltuja.

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueen nykyisessä jätetaksassa on lähtökohtana se, että alueen kuntiin on hyväksytty suurelta osin sama taksa, joten esimerkiksi perusmaksut ja aluekeräyspisteiden käyttömaksut ovat yhtenäiset kaikissa kunnissa. Jäteastiatyhjennyksille on sen sijaan käytössä kaksi eri hinta-aluetta: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki ja 2) muut kunnat.

Hinta-alueet perustuvat kilpailutettujen kuljetushintojen eroihin. Alueella on käynnissä samanaikaisesti useita eri kuljetusurakoita, joiden kustannukset poikkeavat toisistaan mm. siksi, että jätteen haltijoiden ja kuljetettavan jätteen määrä, keräyspaikkojen väliset välimatkat ja jätteen vastaanotto- ja lajittelu- ja kierrätyspaikka vaihtelee eri alueilla. Kuljetushintojen taso on matalampi Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Pieksämäellä muihin kuntiin nähden. Näin ollen näihin kolmeen kuntaan on laskettu kuljetusurakkahintoihin pohjautuen keskimääräiset yhteiset hinta- ja muihin kuntiin samoin yhteiset hinnat.

Kuljetushinnan yhtenäistäminen nykyisten hinta-alueiden välillä tarkoittaisi merkittävää muutosta asiakashintoihin. Tähän ei katsota olevan perusteita, kun tosiasiallisesti eri alueiden kuljetuskustannukset eroavat toisistaan. Kuljetuskustannusten eroa selittää mm. se, että kuljetuskustannukset ovat

pienimmät isoimpien kuntien väkirikkaimmissa taajamissa, mikä painaa koko kunnan hintaa alas. Kun lisäksi otetaan huomioon, että juuri Kuopion, Siilinjärven ja Pieksämäen isoimpia taajamia tulee koskemaan lähivuosina muita laajemmat jätteiden erilliskeräysveloitteet, joista aiheutuu joka tapauksessa asiakkaille lisäkustannuksia, ei muita kuntia huomattavasti suuremmat hinnankorotukset olisi perusteltuja. Sekajätteen tyhjennyshinnoissa olevaa eri kuljetushinta-alueiden eroa esitetään kuitenkin hieman kavennettavaksi aikaisemmasta.

Perusmaksu

Perusmaksulla katettavat kustannukset

Osa jätehuoltopalveluista on järjestetty kaikkia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä varten siten, ettei niistä ole käytännössä mahdollista tai perusteltua periä jätteen aiheuttamisperiaatteen mukaista, palvelun käytön määrään perustuvaa maksua. Usein tällaiset palvelut ovat asiointihetkellä maksuttomia tai vahvasti tuettuja. Tällaiset palvelut katetaan jätelain 78 §:n mukaisella perusmaksulla. Perusmaksutulo muodostaa kunnan jätehuoltoon ennakoitavissa olevan varman tulon, jolla palveluja voidaan ylläpitää.

Perusmaksu koostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta. Perusosalla katetaan Jättekukon järjestämä neuvonta ja viestintä, vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, tekstiilijätteen keräys sekä Rinki-ekopisteverkoston täydentävät ekopisteet. Perusmaksun jätelautakuntaosalla katetaan kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminta.

Perusmaksun tasoon vaikuttavat muutokset

Perusmaksun perusosaan on tulossa korotusta, kun taas jätelautakuntaosa säilyy entisellä tasolla. Perusmaksuun vaikuttaa korottavasti erityisesti laajeneva poistotekstiilin keräys sekä vaarallisten jätteiden käsittelykustannusten kasvaminen. Muiden palveluiden kustannuksissa muutokset ovat vähäisempiä.

Poistotekstiilin keräys on uusi palvelu, jonka kustannukset sisällytetään perusmaksulla katettaviksi. Keräystä on testattu Kuopiossa vuoden 2022 aikana ja se laajenee muille alueille vuoden 2023 alussa jätelainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Poistotekstiilin keräys ja käsittely kasvattaa perusmaksulla katettavia kustannuksia noin 6–7 %.

Perusmaksulla jo aikaisemmin katetuista palveluista erityisesti vaaralliseen jätteen keräyksen ja käsittelyn kustannukset ovat kasvaneet. Kunnallisen jäteyhtiön oli aikaisemman hankintakauden loputtua kilpailutettava tämä kokonaisuus uudestaan ja uudet hinnat vaarallisten jätteen käsittelylle ovat huomattavasti aikaisempaa korkeampia. Vaarallisen jätteen keräyksen ja käsittelyn kallistuminen korottaa perusmaksulla katettavia kustannuksia noin 6 %.

Jättekukon järjestämien ekopisteiden kustannusten odotetaan hieman kasvavan tulevina vuosina, kun Rinki-ekopisteverkosto on supistamassa ja Jättekukon on järjestettävä aikaisempaa enemmän täydentäviä ekopisteitä. Vielä tässä vaiheessa ekopistekustannusten tason arvioidaan kuitenkin pysyvän lähes ennallaan, ja perusmaksussa on varauduttu ainoastaan hyvin vähäisiin verkoston muutoksiin.

Edellä mainittujen kustannusmuutosten lisäksi kustannusten kasvua on lajitteluasemien siirtokuljetuksissa. Jottei perusmaksutaso nousisi liikaa, on siirtokuljetusten kustannuksia siirretty katettavaksi lajitteluasemien pienkuormamaksuilla. Näin ollen perusmaksulla katetaan vain sen verran lajitteluasemakustannuksia kuin ennenkin. Samoin perusmaksulla katettavan viestinnän ja neuvonnan osuus pidetään ennallaan.

Perusmaksun luokittelu ja taso

Perusmaksua maksavia vakituksia asuntoja on noin 122 000 kpl ja vapaa-ajan asuntoja 34 000 kpl. Perusmaksua maksavien asiakkaiden määrä on hieman noussut, joten nousevat kustannukset jakautuvat aikaisempaa isommalle asiakasmäärälle.

Perusmaksussa on vakituksille asunnoille kaksi eri maksuluokkaa. Perusmaksun suuruuteen vaikuttaa se, onko biojätteelle erilliskeräys tai kompostointi kiinteistöllä. Jos biojäte laitetaan sekajätteen joukkoon, on perusmaksu suurempi kuin niillä kiinteistöillä, joilla biojäte lajitellaan. Vapaa-ajan asuntojen perusmaksulle on yksi maksuluokka.

Vakituisten asuntojen perusmaksua esitetään nostettavaksi 2,75 euroa vuodessa. Tämä tarkoittaa 6–12 %:n korotusta perusmaksuun. Aikaisempina vuosina eri perusmaksuluokkia on korotettu prosentuaalisesti suurin piirtein yhtä paljon, mutta nyt vakituisten asuntojen perusmaksuun esitetään euromääräisesti yhtenäistä korotusta. Näin vakituisten asunnon korkeampi perusmaksuluokka ei nouse kohtuuttoman suureksi alempaan perusmaksuun nähden. Vapaa-ajan asunnon perusmaksua esitetään nostettavaksi 1,50 euroa vuodessa, mikä tarkoittaa 11 %:n korotusta perusmaksuun.

Jätetaksaa valmisteltaessa arvioitiin eri vaihtoehtoja perusmaksun luokittelulle (vaihtoehtovertailu liitteenä). Nykyisen mallin mukainen ohjaava perusmaksu, jossa vakituiset asunnot voivat vaikuttaa biojätteen lajittelulla maksutason, katsottiin perustelluimmaksi säilyttää. Tässä vaihtoehdossa muutos maksuun pysyy kaikilla asiakasryhmillä tasaisimpana.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katettavat kustannukset

Jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat maksuja kiinteistökohtaisten tai kiinteistöjen yhteisten kimppe-astioiden tyhjennyksistä. Tyhjennyshinnat on määritelty erikseen sekajätteelle ja kierrätettäville jätteille eli biojätteelle, muovi-, kartonki- ja lasipakkauksille sekä metallille. Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katetaan jätteiden keräyksen, kuljetusten ja käsittelyn lisäksi kunnallisen jäteyhtiön palvelutuotannon kulut sekä pääosa asiakaspalvelun, hallinnon, tietojärjestelmien ja toimitilojen kuluista.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen, kuljetusten järjestämisen,

jäteastiapalvelun ja astiapesujen kustannuksia. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset eli poltto energiahyötykäyttöön. Ohjaavuuden aikaansaamiseksi sekajätteen käsittelyosalla katetaan myös erilliskerätyn biojätteen käsittelyn eli kierrätyksen kustannukset. Samoin sekajätteen käsittelyosaan on sisällytetty valtaosin kunnallisen jäteyhtiön hallinnon, asiakaspalvelun, tietojärjestelmien ja toimitilojen kustannukset, jätekeskuksen kiinteitä kustannuksia sekä jätehuollon kehittämisen kustannuksia. Kun yleiset kustannukset ja osin kierrätettävien jätteiden kustannuksia katetaan sekajätteen maksuilla, kierrätettävien jätteiden tyhjennyshinnat pidetään sekajätehintoja alempina ja taksalla kannustetaan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Biojätteen tyhjennyshinnalla katetaan ainoastaan biojätteen suorat keräyksen ja kuljetuksen kustannukset (ml. jäteastioiden toimitukset ja astiapesut). Sekajätteen maksuilla subventoidaan voimakkaasti biojäteastian tyhjennyksiä, joten biojäteastian tyhjennyshinta on yli 40 % pienempi kuin kuljetuksen ja käsittelyn todelliset yhteenlasketut suorat kustannukset olisivat. Lisäksi pakkausjätteiden tyhjennysmaksuilla katetaan edelleen ainoastaan keräyksen ja kuljetuksen kustannukset. Pakkausjätteiden käsittelystä ei tule kustannuksia, koska ne luovutetaan pakkausten tuottajille ilman maksua.

Tällä hetkellä biojätteen ja pakkausjätteiden hinnoissa ei ole huomioitu Jätekukon palvelutuotannon ja logistiikan kustannuksia eli kuljetusten kilpailuttamiseen ja keräyksen järjestämiseen liittyviä kuluja, eikä myöskään jäteastiahankintojen kustannuksia. Nämä kaikki kustannukset katetaan nyt sekajättemaksuilla. Taksaa valmisteltaessa selvitettiin myös vaihtoehtona sitä, että em. kustannukset otettaisiin huomioon biojätteen ja pakkausjätteen tyhjennyshinnassa (vaihtoehdon arviointi on esitetty liitteenä). Koska kuitenkin jo kuljetusindeksikorotus on pakkausjätteille verrattain suuri, esitetään, että nämä kustannukset katetaan edelleen sekajättemaksuilla.

Tulevina vuosina kotitalouksien pakkausjätteiden tyhjennysmaksuihin tullaan viemään tuottajien maksamaa kompensatioita. Pakkaustuottajat tulevat maksamaan kunnalliselle jäteyhtiölle valtakunnallisesti tehdyn sopimuksen mukaisen ja lainsäädäntöön perustuvan osuuden pakkausjätteiden keräys- ja kuljetustyöstä. Korvauksia maksetaan sopimuksen mukaan ensimmäisen kerran elokuussa 2024. Korvaukset koskevat tällöin vuoden 2023 jälkimmäistä puoliskoa, koska korvausten maksuvelvollisuus alkaa vasta heinäkuusta 2023. Koska korvausten tosiasiallisesta suuruudesta ei ole vielä tietoa ja korvauksia ei makseta vielä vuonna 2023, ei näitä voida ottaa vielä taksassa huomioon.

Sekajäteastioiden tyhjennykset ja maksujen taso

Sekajäteastian tyhjennyksiä tehdään ensi vuonna arviolta 1 210 000 kappaletta. Sekajätteen tyhjennysmäärä on vuosittain laskenut, ja nyt tyhjennysmäärää pienentää erityisesti TSV-asiakkaiden vähentyminen. Tyhjennysmäärän arvioidaan supistuvan kokonaisuudessaan noin 4 %.

Sekajäteastian tyhjennyshintaa on tarvetta nostaa vuodelle 2023. Hinnan korotukset johtuvat kuljetuskustannusten nousemisesta. Jätekukon kilpailuttamien, pakkaavilla jäteautoilla tehtävien jätteenkuljetusten hinnat on sidottu kuljetusindeksiin (Tilastokeskuksen julkaisema kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi), joka on noussut 12,81 % Jätekukon urakoitsijasopimuksissa määriteltyjen vertailuajankohtien välillä. Tämä indeksikorotus on siirrettävä kuljetushintoihin, sillä kuljetusurakoitsijoille maksettavat kuljetuskustannukset nousevat tämän verran. Koska kahden eri hinta-alueen välistä kuljetushinnan eroa esitetään kavennettavaksi, hinta-alueella yksi sekajätteen kuljetushinnan osuus nousee noin 15 % eli enemmän kuin hinta-alueella kaksi, jossa kuljetushinnan osuus nousee noin 10 %.

Sekajätteen käsittelyn eli energiahyötykäytön kustannukset ovat pienentyneet aikaisemmasta. Tämä johtuu siitä, että Riikinvoiman sähkön myynnistä saatavat tulot ovat kasvaneet, millä voidaan kattaa aikaisempi suurempi osa käsittelykustannuksista. Sen sijaan sekajätehinnalla katettavan biojätteen käsittelyn kustannukset ovat nousseet. Tämän lisäksi sekajätteen käsittelyosan hintaan vaikuttaa korottavasti se, että sekajättemaksuilla katetaan suuri osa jäteyhtiön yleisistä kustannuksista, jotka ovat kohonneet. Lisäksi on otettava huomioon se, että sekajäteastioiden tyhjennysten edelleen vähentyessä nämä kustannukset katetaan koko ajan supistuvien tyhjennysmäärien maksuilla.

Tässä vaiheessa on arvioitu, että sekajätteen käsittelykustannusten pieneneminen Riikinvoimalla riittää kattamaan muiden sekajättemaksuilla katettavien kustannusten nousun, joten sekajätteen käsittelyosaa ei ole tarvetta korottaa. Sen sijaan kuljetusosaan kuljetusindeksin nousun vuoksi tehtävät korotukset tarkoittavat jäteastian koosta riippuen 4–10 %:n nousua sekajätteen tyhjennyshintoihin. Hinnankorotus vaihtelee astiakoon mukaan, koska kuljetuskustannus on kaikilla jäteastioilla sama, mutta käsittelyhinnan osuus määräytyy astian koon ja sille lasketun keskimääräisen täyttöasteen mukaan.

Sekajäteastioiden tyhjennyshinnat sisältävät Jätekukon toteuttamat jäteastiapesut. Uutena Jätekukko pesee myös taajamien syväkeräyssäiliöt, mikä parantaa asiakkaiden saamaa palvelua. Sekajätteen säiliöt pestään kerran vuodessa. Tämä nostaa syväkeräyssäiliöiden tyhjennyskustannusta, mikä otetaan huomioon uuden tyhjennyshinnan määrittelyssä.

Kierrätettävien jätteiden tyhjennykset ja maksujen taso

Biojätteen tyhjennyksiä arvioidaan olevan ensi vuonna noin 235 000 kappaletta, kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksiä vajaa 270 000 kappaletta sekä metallin ja lasipakkausten tyhjennyksiä yhteensä noin 50 000 kappaletta. Kierrätettävien jätteiden tyhjennysmäärä on tähän saakka noussut, kun jätteiden erilliskeräys on laajentunut, mutta TSV-asiakkaiden väheneminen vaikuttaa nyt osin myös kierrätettävien jätteiden tyhjennysmääriin.

Biojätteen ja pakkausjätteiden tyhjennyshintaa on tarvetta nostaa, koska kuljetuskustannukset nousevat. Koska kierrätettävien jätteiden tyhjennyshinnoilla katetaan ainoastaan suoraa keräyksen ja kuljetuksen kustannuksia, viedään niiden hintaan suoraan kuljetusindeksikorotus eli vajaa 13 %.

Kierrätettävien jätteiden tyhjennyshinnat sisältävät Jätekkon toteuttamat jäteastiapesut. Uutena Jätekkko pesee myös taajamien syväkeräyssäiliöt. Biojätteen säiliöt pestään kaksi kertaa vuodessa ja pakkausjätteiden säiliöt kerran vuodessa. Tämä aikaisempaa parempi palvelutaso otetaan huomioon säiliöiden uusien tyhjennyshintojen määrittelyssä siten, että hinta sisältää jatkossa myös säännölliset pesut.

Aluekeräyspistemaksut

Aluekeräyspistemaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen käyttömaksu, joka oikeuttaa Jätekkon ylläpitämien sekajätteen keräyspisteiden käyttöön. Pisteiden käyttäjiksi liittyvät ne yhden tai kahden asunnon talot ja vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole käytössä omaa jäteastiaa tai kimppa-astiaa. Aluekeräyspistemaksulla katetaan keräyspisteiden rakentaminen ja ylläpito (esim. siivous- ja kunnossapitokustannukset) sekä jätteastiatyhjennykset eli jätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset.

Jätekkolla on alueella 173 aluekeräyspistettä, joista 101 pistettä on ympärivuotisesti käytettäviä ja 72 pistettä on vain kesäajan käytössä. Tähän asti aluekeräyspisteillä on kerätty lähes poikkeuksetta pelkästään sekajätettä eli aluekeräyspistemaksu on oikeuttanut sekajäteastioiden käyttöön. Jos aluekeräyspistettä käyttävällä asiakkaalla ei ole ollut kompostointia biojätteelle, on biojäte siis ohjautunut sekajäteastiaan. Jätekkko on kokeillut parina viime vuonna myös biojätteen erilliskeräystä parilla aluekeräyspisteellä ja tästä on saatu hyviä kokemuksia. Näin ollen biojätteen erilliskeräystä tullaan järjestämään jatkossa aikaisempaa laajemmin kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella oleville ympärivuotisille aluekeräyspisteille, jotta biojätteen lajittelua ja kierrätystä saataisiin edistettyä.

Koska biojätteen erilliskeräyksestä aiheutuu lisäkustannuksia, esitetään taksaan uusi hintaluokka niille vakituisille asuinkiinteistöille, jotka voivat käyttää aluekeräyspisteellä sekä sekajätteen että biojätteen keräystä. Aluekeräyspisteen käytön hinta nousee siis niillä vakituisilla asuinkiinteistöillä, joilla ei ole biojätteelle kompostointia ja biojäteastia on järjestetty aluekeräyspisteelle. Maksu sekajätteen ja biojätteen keräyksestä esitetään 20 euroa korkeammaksi kuin pelkän sekajätteen keräyksen maksu, mutta näillä asiakkailla perusmaksu laskee vastaavasti pienempään maksuluokkaan. Biojätteen aluekeräyspistekeräyksestä ei siis käytännössä aiheudu lisäkustannuksia asiakkaille. Asiakkaat saavat lisäpalvelua, mutta toisaalta ovat uudistettavien jätehuoltomääräysten mukaan myös velvollisia lajittelemaan biojätteen.

Jatkossa vakituisille asunnoille on aluekeräyspisteen käytöstä kaksi eri maksuluokkaa: aluekeräyspisteen käyttö sekajätteelle sekä aluekeräyspisteen käyttö seka- ja biojätteelle. Lisäksi säilytetään omat maksuluokat ympärivuotisesti käytettäville vapaa-ajan asunnoille ja kesäaikana (1.5.–30.9.) käytettäville vapaa-ajan asunnoille. Aluekeräyspisteen käyttöön oikeuttava maksu on jokaisessa osakaskunnassa samansuuruinen. Maksuluokkiin tehtävien muutosten lisäksi aluekeräyspistemaksua on tarvetta korottaa erityisesti kuljetuskustannusten kasvamisen vuoksi. Maksuja esitetään nostettavaksi noin 6–7 %.

Korttelikeräyksen käyttömaksut

Korttelikeräys on asuntoaluekohtainen, keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä. Korttelikeräyksessä asuinalueelle järjestetään korttelikohtaiset tai usean korttelin yhteiset jätteenkeräyspisteet, joissa kerätään sekä sekajätettä että kierrätettäviä hyötyjätteitä. Kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt käyttävät korttelikeräyksen alueilla Jäteukon järjestämiä keräyspisteitä, eikä alueilla ole käytössä kiinteistökohtaisia jäteastioita.

Korttelikeräys on toteutettu Siilinjärven Taivallahden pientalovaltaiselle asuinalueelle. Järjestelmä on tarkoitus toteuttaa myös Kuopion Savilahden kerrostalovaltaiselle alueelle. Korttelikeräys voidaan ottaa käyttöön myös muilla uusilla asuinalueilla, kun se otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteuttamisesta sovitaan kunnallisen jäteyhtiön kanssa. Jotta korttelikeräys voidaan toteuttaa kohtuullisin kustannuksin, on yhtä keräyspistettä kohti oltava riittävästi asiakkaita.

Korttelikeräyksen maksuilla katetaan korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon sekä jätteiden keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset. Jotta kustannukset saadaan katettua, on pientalovaltaisten alueiden korttelikeräyksen käyttömaksun korotus yhtenäinen aluekeräyspistemaksun korotuksen kanssa eli noin 6–7 %.

Kerros- ja rivitalovaltaisilla alueilla asuntokohtainen kiinteä vuosimaksu voisi ylittää korttelikeräyksen järjestämisestä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset, koska yhden jätteen keräyspisteen käyttäjinä on näillä alueilla huomattavasti useampia asuinhuoneistoja kuin pientalovaltaisilla alueilla. Tämän vuoksi näillä alueilla maksu määräytyy niin, että vain korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon kustannukset katetaan kiinteällä maksulla, kun taas tyhjennysmaksut jaetaan kiinteistöjen kesken toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Tähän kiinteään maksuun esitetään pientalovaltaisia alueita suurempaa korotusta, koska kerrostalovaltaisilla alueilla korttelikeräyspisteitä rakennettaessa varaudutaan uusien älyratkaisujen käyttöönottoon. Korttelikeräystä ei ole vielä käytössä kerrostalovaltaisella alueella, joten maksuperusteiden toimivuutta tullaan vielä seuraamaan, kun järjestelmä otetaan käyttöön.

Lisäpalvelujen maksut

Asiakkaiden tilaamille jätehuollon lisäpalveluille on määritelty taksassa erilliset maksut. Näiden lisäpalvelujen myynti on vähentynyt aikaisempaan nähden. Lisäpalvelumaksuja määräytyy asiakkaille myös tilanteissa, joissa jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lisäpalvelujen hintoja esitetään tarkistettavaksi kustannusperusteisesti siten, että kuljetusindeksikorotus eli vajaan 13 %:n tarkistus huomioidaan niissä hinnoissa, jotka liittyvät jätteiden keräykseen ja kuljetukseen. Hukkanoutomaksusta laskutettavaa hintaa nostetaan tätä enemmän, jotta se vastaa urakoitsijalle jatkossa maksettavaa hintaa. Jäteastian toimituksissa hinta nousee sen sijaan vähemmän.

Tilaukuljetusmaksu veloitetaan nykyisen taksan mukaan epäsäännöllisistä, pyynnön perusteella tapahtuvista jäteastiatyhjennyksistä. Tilaukuljetusmaksun käyttöalaa esitetään laajennettavaksi siten, että se veloitetaan asiakkaan pyynnön perusteella tehtyjen tyhjennysten lisäksi tilanteissa, joissa jätelajit ovat sekaisin ja kierrätettävän jätteen astia pitää laittaa jätteenkuljettajan ilmoituksen myötä erikseen tyhjennykseen sekajättereille. Näin saadaan katettua ilmoituksen käsittelyn ja tyhjennyksen uudelleenreitityksestä aiheutuvan työn kuluja.

Jätetaksaan on määritelty tuntihinta, jota voidaan käyttää mm. silloin, kun jäteastian tyhjennystilaus ajetaan erillisenä kuljetuksena tai jätteenkuljettajan joutuu odottamaan jätteenkeräyspaikkaan pääsyä, kuten lukon avaamista. Jatkossa tuntihintaa on mahdollista käyttää muissakin tilanteissa, joissa jätteenkeräyspaikkaan pääsy edellyttää jätteenkuljettajalta jotain aikaa vievää menettelyä, kuten soittoa asiakkaalle. Tällaisista järjestelyistä on aina sovittava Jätekukon kanssa erikseen, koska kaikkia erityisjärjestelyjä ei ole mahdollista toteuttaa.

Kompostoreiden ja niiden toimituksen hintaa nostetaan kustannusten nousun vuoksi. Lisäksi on tarvetta nostaa isojen jäte-esineiden noutopalvelun (Noutokukko) ja jätelavapalvelun (Lavakukon) hintoja erityisesti kasvaneiden kuljetuskustannusten vuoksi. Lavakukon hinnankorotus on jätelajista riippuen 3–8 %. Noutokukon hinnankorotukseksi esitetään 7 %.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut kotitalouksille

Jätekukon ylläpitämiä lajitteluasemia on Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella 20 kappaletta, minkä lisäksi käytössä on kaksi mobiililajitteluasemaa. Lajitteluasemilla on vuodessa arviolta 115 000 asiakaskäyntiä. Valtaosa asiakkaista, tällä hetkellä lähes 90 %, on kotitalouksia.

Pienkuormamaksuilla katetaan lajitteluasemilla vastaanotettujen jätteiden käsittelyn kustannukset. Lajitteluasemien rakenteet, ylläpito ja jätteiden siirtokuljetukset katetaan sen sijaan jatkossakin lähes kokonaisuudessaan perusmaksulla, jotta lajitteluasemien vastaanottomaksut saadaan pidettyä kohtuullisella tasolla. Suurin osa kotitalousasiakkaista tuo lajitteluasemille maksuttomiksi määriteltyjä jätteitä. Maksullisia kuormia on reilu 40 % kaikista jätteistä.

Lajitteluasemalla otetaan entiseen tapaan veloituksetta vastaan kotitalouksilta asumisessa syntyneiden vaarallisten jätteiden pienet erät (kylästyneen puun kuorma voi olla suurempi kuin muiden vaarallisten jätteiden). Veloituksetta otetaan vastaan myös metallijäte, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä pienkuormat puujätettä. Pienkuormamaksu otetaan muusta kuin erikseen veloituksettomaksi määritellystä jätteestä, kuten loppusijoitettavasta ja energiahyödynnettävästä jätteestä, joka on tyypillisesti erilaista rakennus-, remontointi- ja purkujätettä, huonekaluja ja muuta vastaavaa jätettä.

Pienkuormamaksut perustuvat kuormakokoon ja tämä hinnoittelumalli esitetään säilytettäväksi. Näin pyritään siihen, että jätteet lajitellaan mahdollisimman hyvin ja maksut vastaavat vastaanotettua jätemäärää. Koska erityisesti jätteiden

siirtokuljetuskustannukset ovat kohonneet, on pienkuormamaksuja tarvetta nostaa. Pienimpien kuormien hintoja ei kuitenkaan koroteta lainkaan. Näin pyritään siihen, että pienemmätkin kuormat ohjautuisivat aina lajitteluasemalle, kun hinta on kohtalaisen edullinen. Pienimmän kuorman hinnan edullisuudella pyritään myös ohjaamaan lajittelemaan jätteet ennen lajitteluasemalla tuomista mahdollisimman hyvin. Muita kuin pienimpien kuormien hintoja korotetaan 5–7 %.

Lajitteluasemilla on edelleen eritasoiset maksut kotitalouksille ja muille asiakkaille. Kotitalouksille useiden jätelajien vastaanotto on veloitussetonta ja muutenkin maksut ovat muita matalammat, koska kotitaloudet maksavat perusmaksussa lajitteluasemien ylläpitokustannuksia. Niille, jotka eivät maksa perusmaksua, vastaanottomaksut ovat korkeammat ja ne määräytyvät lähes kaikista kuormista, jotta niillä saadaan katettua lajitteluaseman kiinteitä kustannuksia. Muiden kuin kotitalousasiakkaiden pienkuormamaksuja esitetään nostettavaksi vastaavin perustein kuin kotitalouksien maksuja. Nämä hinnat nousevat 5–9 %.

Osalla lajitteluasemista on käytössä nykyään itsepalvelumahdollisuus. Tällöin asiakas maksaa lajitteluasemalle tuomansa pienkuorman etukäteen verkkokaupassa tai ilmoittaa siellä tuovansa asemalle veloituksettoman kuorman. Jättekukon tavoitteena on lisäksi ottaa käyttöön lajitteluasemille maksuautomaatteja, jossa kuorma maksettaisiin etukäteen. Välillä lajitteluasemalle tulee kuormia, joista on maksettu selkeästi väärän kokoisen pienkuorman maksu taikka maksua ei ole suoritettu, vaikka kuorma sisältää maksullista jätettä. Tällöin kuormien tuojaa joudutaan selvittämään jälkikäteen. Tällaisissa tapauksissa asiakkaaseen ollaan yhteydessä ja puuttuva pienkuormamaksu laskutetaan asiakkaalta, jotta jätteestä aiheutuvat kustannukset kohdistuvat oikein jätteen tuottajalle. Koska asian selvittelystä aiheutuu kustannuksia, esitetään taksaan otettavaksi näihin tilanteisiin asiakkaalta veloitettava selvitysmaksu. Lisäksi tapauksissa, joissa jätettä on jätetty lajitteluasemalle väärin paikkoihin selvästi vastoin ohjeita, voidaan jälkikäteen tehtävästä lajittelusta ja siivoamisesta veloittaa tuntihinta.

Laskutustapamaksu

Suomen Kuntaliiton taksaoppaan mukaan säännöllisesti toistuvia jätemaksuja koskevat laskut on tarkoituksenmukaista laskuttaa sähköisenä palveluna, kuten e-laskuina. Postitse lähetettävä paperilasku on käytäntönä harvinaistumassa ja se nähdään usealla toimialalla erityisenä lisäpalveluna, josta syntyneitä kuluja laskutetaan erillisenä maksuna. Tämän vuoksi myös jätetaksaan voidaan sisällyttää laskutustapamaksu paperisesta laskusta, joka on kustannuksiltaan sähköistä laskutustapaa kalliimpi.

Kunnalliselle jäteyhtiölle postitse lähetettävien paperilaskujen kustannukset ovat huomattavasti sähköisten laskujen kuluja suuremmat. Nämä kulut ovat myös kasvaneet vähitellen. Jotta näitä kuluja, erityisesti laskun tulostus- ja postituskuluja, saataisiin katettua suurilta osin näitä laskutustapoja käyttäviltä asiakkailta, esitetään käyttöön otettavaksi 1,50 euron lisämaksu kaikille paperilaskuille ja paperisille laskuilmoituksille. Näin asiakkaita pyritään myös ohjaamaan edullisempiin ja vähemmän jätettä tuottaviin sähköisiin laskutustapoihin. Tässä vaiheessa paperilaskun lisämaksuun ei esitetä sisällytettäväksi kaikkia paperilaskuista

epäsuoraan aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia, mutta tätä voidaan selvittää vielä myöhemmin.

Asiakkailla on valittavana useita sähköisiä laskutustapoja: e-lasku, sähköpostilasku tai jätelaskun vastaanotto veloitusettomaan Kivra-digipostilaatikkoon. Taloyhtiöillä käytössä voi olla myös verkkolasku. Jätekuukko tiedottaa näistä veloitusettomista maksutavoista ennen kuin paperilaskun lisämaksu otetaan käyttöön.

Taksan laskentaan liittyvät epävarmuudet

Jätehuollon tuloihin ja kustannuksiin vaikuttaa nykyään suuresti markkinatilanne sekä voimakkaasti muuttuvat polttoainekustannukset ja sähkön hinta. Siinä missä aikaisemmin jätteiden kuljetuksista maksettavia korvauksia on tarkistettu vuosittain, vuonna 2022 otettiin käyttöön voimakkaasti nousseen polttoaineen hinnan vuoksi menettely, jossa kuljetusurakoitsijoille maksettavien korvausten määrää on muutettu kuukausittain. Näin ollen jätteiden kuljetuskustannukset ovatkin olleet arvioitua suuremmat. Toisaalta taas sekajätteen käsittelykustannukset ovat olleet arvioitua pienemmät, koska Riikinvoiman sähkön myynnistä saatavat tulot ovat pienentäneet kulua aikaisempaan nähden.

Tässä vaiheessa on arvioitu, ettei kuukausittaista jätteenkuljetuskorvausten tarkastelua ole enää tarvetta jatkaa vuonna 2023. Näin ollen on siis oletettu, että nyt kuljetushintoihin tehdyt kuljetusindeksikorotukset riittävät kattamaan jätteiden kuljetuskustannukset ensi vuonna. Lisäksi on arvioitu, että sähkön hinta säilyy vielä ainakin alkuvuoden korkealla tasolla, mikä pienentää sekajätteen käsittelykustannusta. Jos kuitenkin kesken vuotta tapahtuu ennakoimattomia suuren mittaluokan muutoksia, voi taksaa olla tarvetta tarkastella ja muuttaa kesken vuoden.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutoksen ympäristövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan neutraaleiksi, koska taksan ei ennakoida aiheuttavan jätteen keräykseen, kuljetukseen tai vastaanottoon voimakkaasti vaikuttavia muutoksia.

Asiakkaiden jätehuollon kokonaiskustannukset nousevat jonkin verran taksamuutosten vuoksi. Korotus kustannuksiin on tyypillisesti noin 7–10 %. Kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi se, millaiset kiinteistön jätehuolto- ja palvelut ovat. Myös jätteiden lajittelulla voi vaikuttaa kiinteistön jätemaksun suuruuteen. Vakituksilla asunnoilla jätehuollon kokonaiskustannukset ovat kuukausitasolla tyypillisimmin Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Pieksämäellä noin 9–18 euroa ja muissa kunnissa reilu 10–20 euroa.

Vakituisten asuntojen jätehuollon kustannukset nousevat maksumuutosten myötä tyypillisissä tilanteissa noin 0,75–1,20 euroa kuukaudessa. Asiakkailla, joilla on käytössä syväkeräys, muutos on jonkin verran tätä isompi, koska tarjottavaan palveluun tulee lisäystä säiliöiden pesujen myötä. Kesäajan käytettävillä vapaa-ajan asunnoilla jätehuoltokustannusten muutos on tyypillisesti noin 0,30–0,40 euroa kuukausitasolle laskettuna.

Kiinteistöliiton indeksitalovertailun perusteella on mahdollista arvioida, miten suuret jätehuollon kustannukset ovat suhteessa muihin asumisen kuluihin kerrostalossa. Indeksitalo mittaa noin 60 kaupungin kuntakohtaisesti päätettäviä kiinteistönpitokustannuksia. Nämä kustannukset kattavat keskimäärin hieman runsaat puolet taloyhtiöiden kaikista hoitokuluista. Jätelautakunnan alueen kunnista Kuopio on mukana indeksitalovertailussa. Kuopiossa jätehuoltokustannusten osuus vertailussa mukana olevista asumiskustannuksista on edellisvuoden tapaan noin 5 %. Näin ollen jätehuollon hintojen korotukset eivät näyttäydä merkittävinä, kun otetaan huomioon kaikki asumiskustannukset.

Taksa ei koske yritysten jätehuoltoa, joten alueella toimivien yritysten osalta yritysvaikutukset ovat neutraalit.

Esitys

Jätelautakunta asettaa jätetaksaluonnoksen yleisesti nähtäville. Lautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen taksaluonnoksesta.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 10.10.–3.11.2022. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi.

Liitteet

- 1 7754/2022 Luonnos jätetaksaksi 1.1.2023 alkaen
- 2 7754/2022 Jätetaksan vaihtoehtojen vertailu
- 3 7754/2022 Jättemaksujen vertailu v. 2022–2023
- 4 7754/2022 Kotitalouksien jätehuollon kustannusesimerkit v. 2017–2023
- 5 7754/2022 Jättemaksujen kehitys v. 2015–2023
- 6 7754/2022 Jäteastioiden tyhjennysmäärien kehitys v. 2018–2023
- 7 7754/2022 Jätehuoltokustannukset Kiinteistöliiton indeksitalovertailussa
- 8 7754/2022 Jätehuoltopalvelujen arvioidut kokonaiskustannukset v. 2023

Valmistelija

Saija Pöntinen puh. +358 44 718 5066
Hanna Kisonen puh. +358 44 718 5667
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Lautakunta hyväksyy palvelupäällikön esityksen.

Päätös

Merkitään, että Jätekuon toimitusjohtaja Arto Ryhänen oli kuultavana tämän asian esittelyn aikana klo 16:05- 16:43 ja poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen. Merkitään, että jäsen Kaija Viljakainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana 16:23-16:24 väliseksi ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Savo-Pielisen jätelautakunta 01.12.2022 § 24
411/02.05.00/2022

Yleistä

Savo-Pielisen jätelautakunta käsitteli jätetaksaluonnoksen kokouksessaan 6.10.2022 § 13. Nyt käsiteltävänä on ehdotus 1.1.2023 voimaan tulevaksi jätetaksaksi. Jätetaksa koskee kunnan ensisijaiselle järjestämisvastuulle kuuluvaa jätehuoltoa eli kotitalouksien sekä kunnallisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuoltoa.

Jätetaksan perusrakenne ollaan säilyttämässä ennallaan: kotitalouksien jätemaksu koostuu perusmaksusta ja järjestetyn jätehuollon maksusta. Jättemaksujen tasoon on tulossa korotusta erityisesti jätteiden kuljetuskustannusten ja osin myös käsittelykustannusten nousun vuoksi. Lisäksi palveluverkoston muutoksilla on vaikutusta maksujen tasoon. Korotukset ovat eri suuruisia eri palveluilla. Kokonaisuudessaan tasokorotus kotitalouksien jätehuollon vuosikustannuksiin on käytettävistä palveluista riippuen noin 7–10 %.

Kuuleminen jätetaksasta

Jätelautakunta asetti kokouksessa käsittelemänsä jätetaksaluonnoksen nähtäville ajalle 10.10.–3.11.2022. Asiassa varattiin vaikutusmahdollisuudet kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus. Alueen kunnilta ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta pyydettiin asiasta lausunnot.

Taksaluonnoksesta annettiin viisi lausuntoa. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Konneveden kunnan ympäristölautakunta
- Lieksan kaupunginhallitus
- Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto
- Tervon ja Vesannon kuntien ympäristönsuojeluviranomainen (Nilakan ympäristölautakunta)
- Vesannon kunnanhallitus

Taksaluonnoksesta annettiin kolme mielipidettä. Mielipiteen esittivät Kiinteistöliitto Itä-Suomi, Suomenjoen omakotiyhdistys ry ja kuopiolainen yksityishenkilö.

Lausunnot ja mielipiteet on koottu liitteenä oleviin yhteenvedoihin, minkä lisäksi ne ovat nähtävänä alkuperäisinä kappaleina jätelautakunnan kokouksessa. Mielipiteiden yhteenvedossa on esitetty myös jätehuollon viranomaispalvelujen vastineet.

Keskeisimmät lausunnoissa esitetyt asiat ja niiden huomioon ottaminen

Jätetaksasta annetuissa kuntien sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten lausunnoissa on todettu ensisijaisesti, ettei taksaan ole huomautettavaa. Lausunnoissa on tuotu esille, että kustannusten nousu vaikuttaa ymmärrettävästi jätemaksujen tasoon, ja välttämättömien jätehuoltopalvelujen toteuttamiseksi korotukset maksuihin ovat välttämättömiä. Lisäksi on todettu, että asiakkaat voivat itse vaikuttaa maksujensa tasoon vähentämällä jätteen määrää ja lajittelemalla kierrätettävät jätteet pois sekajätteen joukosta.

Kuntien lausunnoissa on toisaalta tuotu esille jätemaksujen ohjaavuuden tärkeys ja se, että taloudellinen motivaattori voi tehokkaasti edistää kierrätystä. Toisaalta yhden ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnossa on esitetty huoli siitä, että maksut voivat nousta suuriksi niillä haja-asutusalueen kiinteistöillä, joilla ei ole mahdollisuutta kuljettaa kierrätettäviä jätteitä pitkää matkaa keräyspisteelle tai hankkia kompostoria. Valmistelussa onkin pyritty huomioimaan maksujen ohjaavuuden lisäksi se, ettei minkään asiakasryhmän maksut nouse kohtuuttoman suuriksi tarjottu palvelutaso huomioon ottaen.

Keskeisimmät mielipiteissä esitetyt asiat ja niiden huomioon ottaminen

Perusmaksut

Kiinteistöliitto Itä-Suomen mielipiteessä on otettu kantaa perusmaksujen luokitteluun. Nykyisen taksarakenteen mukaan vakituisille asuinkiinteistöille on käytössä kaksi perusmaksuluokkaa: korkeampi niille asuinkiinteistöille, joilla biojäte laitetaan sekajätteen joukkoon ja alempi niille asuinkiinteistöille, joilla on biojätteelle lajittelumahdollisuudet. Taloyhtiöissä, joissa on biojätteen erilliskeräys, perusmaksut laskutetaan aina matalamman perusmaksutason mukaisesti, vaikka tosiasiasa kaikissa huoneistoissa biojätettä ei lajitella. Kiinteistöliitto Itä-Suomi on ehdottanut, että vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöillä, joilla jatkossa erilliskerätään kaikki kierrätettävät jätteet, olisi oma vieläkin alempi perusmaksu. Perusteena tälle on se, etteivät taloyhtiöt käytä niin paljon perusmaksulla katettavia palveluja kuin omakotitalot ja vapaa-ajan asunnot. Erityisesti ekopisteet palvelevat lähinnä pientaloja.

Jätehuoltoviranomainen arvioi jo taksan valmistelun yhteydessä vaihtoehtoa, jossa olisi otettu käyttöön alhaisempi perusmaksuluokka taloyhtiöille ja muille asiakkaille, joilla pakkausjätteiden keräys on järjestetty omalla kiinteistöllä. Valmistelussa todettiin, että jos Jättekukon ekopistekustannuksia jyvitetäisiin vain niitä käyttäville asiakkaille (pientaloille), olisi vastaavasti kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäisen keräyksen järjestämisen kustannuksia perusteltua kohdistaa enemmän näitä palveluja käyttäville asiakkaille (käytännössä taloyhtiöille). Jos nämä molemmat muutokset olisi toteutettu, olisi kokonaisvaikutus eri asiakasryhmien maksuihin ollut sama kuin nykyisen rakenteen mukaisessa taksassa. Riittäviä perusteita muutoksen toteuttamiselle ei nähty, joten valmistelussa päädyttiin nykyisen taksarakenteen säilyttämiseen.

Kuopiolaisen yksityishenkilön mielipiteessä on pyydetty ottamaan käyttöön perusmaksuluokka, jossa alimman perusmaksun saisivat kaikki ne, jotka lajittelevat

biojätteen lisäksi kaikki pakkausjätteet. Ajatus on sinänsä varsin kannatettava: lajitteluaktiivisuudessa olisi paljon parannettavaa, vaikka jätehuoltomääräykset edellyttävätkin pakkausjätteiden lajittelemista erilleen sekajätteen joukosta. Käytännössä pakkausjätteiden lajittelua ei voida kuitenkaan todentaa niin, että pienempi perusmaksu voitaisiin ottaa käyttöön niille, jotka lajittelevat. Siinä missä biojätteen lajittelua varten on oltava biojätteen erilliskeräys tai kompostointi, josta on tehty kompostointi-ilmoitus, voi pakkausjätteet viedä ekopisteelle, jonka käyttöä ei voida seurata.

Yksityishenkilön mielipiteessä on esitetty myös, että perusmaksutason korotukset tulisi toteuttaa siten, että kaikkia perusmaksuja korotetaan prosentuaalisesti yhtä paljon. Jätetaksaluonnoksessa kaikkien vakituisten asuntojen perusmaksuja oli korotettu euromääräisesti saman verran. Mielipiteen mukaan korotusten tulisi olla suurimmat niillä asukkailla, jotka eivät biojätettä lajittele. Taksan ohjaavuuden säilyttäminen onkin hyvin tärkeää, mutta samalla jätehuoltoviranomaisen on huolehdittava maksujen kohtuullisuudesta tarjottuun palveluun nähden. Jottei ylinkään perusmaksu nouse hyvin suureksi ottaen huomioon myös muiden alueiden perusmaksutasot, korotukset esitetään toteutettavaksi tällä kertaa niin, että ne ovat euromääräisesti samat kaikilla vakituksilla asukkailla.

Jäteastioiden tyhjennysmaksujen hinta-alueet

Suonenjoen omakotiyhdistys ry on tuonut mielipiteessään esille, että tyhjennysmaksujen korotukset ovat ymmärrettäviä kuljetuskustannusten noustua huomattavasti. Yhdistyksen mielestä maksujen erot hinta-alueiden välillä ovat kuitenkin liian suuria. Savo-Pielisen jätelautakunnan toimialueella on käytössä jäteastiatyhjennyksille kaksi eri hinta-alueita, joille on laskettu kuljetusurakkahintoihin pohjautuen keskimääräiset yhteiset jäteastioiden tyhjennys hinnat. Kuljetushintojen taso on matalampi Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Pieksämäellä muihin kuntiin nähden.

Yhdistys on esittänyt, että jatkossa tulisi tutkia siirtymistä yhtenäiseen hinnoitteluun koko Savo-Pielisen alueella, mikä lisäisi jätetaksan yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Yhdistys on tuonut esille myönteisenä asiana sen, ettei hinta-alueiden välinen tyhjennysmaksujen ole kasvanut, vaan niukasti kaventunut. Yhdistys toivookin suunnan jatkuvan tulevaisuudessa vahvemmin ja johtavan mahdollisesti ns. tasataksamalliin.

Jätetaksaa valmisteltaessa arvioitiin sitä, onko jäteastioiden tyhjennys hinta-alueiden periaatteisiin tarvetta tehdä muutoksia ja yhtenäistääkö hinnat kokonaan. Tasataksamalliin siirtymistä ei kuitenkaan katsottu perustelluksi, koska tosiasialliset kuljetuskustannukset poikkeavat eri hinta-alueilla toisistaan ja hintojen yhtenäistäminen olisi tuonut paikoin erittäin suuriakin muutoksia tyhjennysmaksuihin. Valmistelussa huolehdittiin kuitenkin siitä, ettei hinta-alueiden välinen ero tyhjennysmaksuissa kasva. Jos kuljetusindeksikorotus (12,81 %) olisi viety molempien hinta-alueiden hintoihin sellaisenaan, olisi euromääräinen ero alueiden välillä suurentunut. Nyt korotus toteutetaan kuitenkin niin, että hinta-alueen 1 kuljetushinnan osuutta nostetaan noin 15 % ja hinta-alueen 2 kuljetushinnan osuutta

nostetaan noin 10 %. Tällä tavoin muutokset kokonaishinnoissa ovat vielä kohtuullisia kaikille asiakkaille.

Pakkausjätteiden tyhjennysmaksut

Kiinteistöliitto Itä-Suomen mielipiteessä on huomioitu se, että tulevina vuosina kotitalouksien pakkausjätteiden tyhjennysmaksuihin tullaan viemään tuottajien maksamaa kompensatioita. Tähän liittyen Kiinteistöliitto on esittänyt, ettei kompensatioita vietäisi pakkausjätteiden tyhjennyshintoihin taksassa, vaan palautus jyvitetäisiin sellaisenaan kullekin pakkausjätettä erilliskeräävälle asuinkiinteistölle niin, että palautus näkyisi miinus-merkkisenä kiinteistön jätelaskulla. Näin saatu kompensatio konkretisoituisi asiakkaille parhaiten.

Pakkaustuottajilta saatavan kompensaaion suuruus ei ole vielä tiedossa. Tässä vaiheessa ei ole voitu ratkaista myöskään sitä, miten kompensaaio käytännössä viedään maksuihin. Asiassa tullaan huomioimaan mahdollinen valtakunnallinen ohjeistus. Toteuttamista tulee rajaamaan myös käytettävät tietojärjestelmät. Mielipiteen mukainen ajatus kompensaaion esitystavasta kiinteistöjen jätelaskulla otetaan joka tapauksessa huomioon ja selvitetään yhtenä mahdollisuutena.

Yhteenveto taksan arvioinnista

Lausunnoissa ja mielipiteissä on nostettu esille tärkeitä taksaa koskevia näkökohtia. Taksan ohjaavuutta eli sitä, että taksalla kannustetaan jätteiden lajitteluun ja kierrättämiseen on pidetty tärkeänä, mutta toisaalta on tuotu esille myös ”aiheuttaja maksaa” -periaate, jonka mukaan kunkin asiakasryhmän tulisi maksaa niistä palveluista, joita se käyttää. Lisäksi pohdintaa on aiheuttanut maksujen kohtuullisuus kaikille asiakasryhmille. Taksassa tasapainotellaankin sen kanssa, että kaikki nämä näkökohdat yhteensovitetaan ja huomioidaan riittävällä tavalla.

Taksan jatkovalmistelussa on vielä punnittu esitettyjä näkökohtia ja todettu, että juuri samoja asioita arvioitiin jo alun perin taksaluonnoksen valmistelun yhteydessä. Tämän vuoksi on päädytty esittämään taksan hyväksymistä luonnoksen mukaisena. Vaikka muutoksia taksaluonnokseen nähden ei ole tehty, esitetyt mielipiteet otetaan huomioon taas tulevien vuosien taksavalmistelussa.

Vaikutusten arviointi

Jätetaksamuutosten vaikutukset on arvioitu luonnosvaiheessa.

Esitys

Jätelautakunta hyväksyy jätetaksan liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena jätelain 79 §:n nojalla. Jätetaksa tulee voimaan 1.1.2023. Jätetaksa astuu voimaan kuntalain 143 §:n mukaisesti, vaikka sen hyväksymistä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta. Jätetaksa on voimassa toistaiseksi, kunnes erikseen muuta päätetään. Taksa kumoaa voimaantullessaan jätelautakunnan hyväksymän edellisen jätetaksan.

Jätetaksa annetaan yleisesti tiedoksi jätelain 79 §:n ja kuntalain 108 §:n mukaisesti pitämällä se nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla (www.jatelautakunta.fi) ja vastuukunnan eli Kuopion kaupungin verkkosivuilla 5.12.2022–11.1.2023. Lisäksi

tieto lähetetään muihin toimialueen kuntiin, jotka voivat julkaista sen omilla verkkosivuillaan. Jätelautakunnan verkkosivuilla taksa on saatavilla myös nähtävilläpitoajan jälkeen.

Liitteet

Ehdotus jätetaksaksi 1.1.2023 alkaen
Jätetaksaluonnoksista annetut lausunnot
Jätetaksaluonnoksesta annetut mielipiteet vastineineen

Valmistelijat / lisätiedot:
Pöntinen Saija, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi@kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Pöntinen Saija
Lautakunta hyväksyy palvelupäällikön esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.